

КЛАСИКА УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Шевченко Т.Г.

МАРІЯ



«ВІДКРИТА КНИГА»

2015

# ПОЕМА

*Радуйся, ты бо обновила  
еси зачата я студно.*

*Акафіст присвятій Богородиці.  
Ікос 10*

Все упованіє мое  
На тебе, мій пресвітлий раю,  
На милосердіє твоє,  
Все упованіє мое  
На тебе, мати, возлагаю.  
Свята сило всіх святих,  
Пренепорочная, благая!  
Молюся, плачу і ридаю:  
Воззри, пречистая, на їх,  
Отих окрадених, сліпих  
Невольників. Подай їм силу  
Твоого мученика сина,  
Щоб хрест-кайдани донесли  
До самого, самого краю.  
Достойнопітая! благаю!  
Царице неба і землі!  
Вонми їх стону і пошли  
Благий конець, о всеблагая!  
А я, незлобний, воспою,  
Як процвітуть убогі села,  
Псалmom і тихим, і веселим  
Святу доленьку твою.  
А нині плач, і скорб, і слози  
Душі убогої - убогій  
Остатню лепту подаю.

\* \* \*

У Йосипа, у тесляра  
Чи бондаря того святого,  
Марія в наймичках росла.  
Рідня була. Отож небога  
Уже чимала піднялась,  
Росла собі та виростала  
І на порі Марія стала...  
Рожевим квітом розцвіла  
В убогій і чужій хатині,  
В святому тихому раю.  
Тесляр на наймичку свою,  
Неначе на свою дитину,  
Теслу, було, і струг покине  
Та й дивиться; і час мине,  
А він і оком не мигне,  
І думає: «Ані родини!  
Ані хатиночки нема,  
Одна-однісінька!.. Хіба...  
Ще ж смерть моя не за плечима?..»  
А та стоїть собі під тином  
Та вовну білую пряде  
На той бурнус йому святешний  
Або на берег поведе  
Козу з козяточком сердешним  
І попасті, і напоїть.  
Хоч і далеко. Так любила ж  
Вона той тихий божий став,  
Широку Тіверіаду,  
І рада, аж сміється, рада,  
Що Йосип сидячи мовчав,  
Не боронив їй, не спиняв  
На став іти; іде, сміється,

А він сидить та все сидить,  
За струг сердега не береться...  
Коза нап'ється та й пасеться.  
А дівчина собі стоїть,  
Неначе вкопана, під гаєм  
І смутно, сумно позирає  
На той широкий божий став.  
І мовила: «Тіверіадо!  
Широкий царю озерам!  
Скажи мені, моя порадо!  
Якая доля вийде нам  
З старим Іосифом? О, доле! -  
І похилилась, мов тополя  
Од вітру хилиться в яру.  
Йому я стану за дитину.  
Плечми моїми молодими  
Його старій підопру!»  
І кинула кругом очима,  
Аж іскри сипнули з очей.  
А з добрих молодих плечей  
Хітон полатаний додолу  
Тихенько зсунувся. Ніколи  
Такої божої краси  
Ніхто не узрить! Злая ж доля  
Колючим терном провела,  
Знущалася над красотою!  
О, доленько! - Понад водою  
Ходою тихою пішла.  
Лопух край берега найшла,  
Лопух зорвала і накрила,  
Неначе бриликом, свою,  
Свою головоньку смутную,  
Свою головоньку святую!

І зникла в темному гаю.  
О, світе наш незаходимий!  
О, ти, пречистая в женах!  
Благоуханий сельний крине!  
В яких гаях? В яких ярах,  
В яких незнаемих вертепах  
Ти заховаєшся од спеки  
Огнепалимої тїї,  
Що серце без огню розтопить  
І без води прорве, потопить  
Святїї думоньки твої?  
Де ти сховаєшся? Нігде!  
Огонь заклюнувся вже, годі!  
Уже розжеврівся. І шкода,  
Даремне сила пропаде.  
До крові дійде, до кості  
Огонь той лютий, негасимий,  
І, недобитая, за сином  
Повинна будеш перейти  
Огонь пекельний! Вже пророчить,  
Тобі вже зазирає в очі  
Твоє грядуще. Не зри!  
Сльозу пророчую утри!  
Заквітчай голову дівочу  
Лілеями та тим рясним  
Червоним маком. Та засни  
Під явором у холодочку,  
Поки що буде.

Увечері, мов зоря тая,  
Марія з гаю виходжає  
Заквітчана. Фавор-гора,  
Неначе з золата-серебра,

Далеко, високо сіяє,  
Аж сліпить очі. Підняла  
На той Фавор свої свяtie  
Очиці кроткіє Марія  
Та їй усміхнулась. Зайняла  
Козу з козяточком з-під гаю  
І заспівала:  
«Раю! раю!  
Темний гаю!  
Чи я, молодая,  
Милив боже, в твоїм раї  
Чи я погуляю,  
Нагуляюсь?»

Та їй замовкла.  
Круг себе сумно озирнулась,  
На руки козеня взяла  
І веселенька пішла  
На хутір бондарів убогий.  
А йдучи, козеня, небога,  
Ніби дитину, на руках  
Хитала, бавила, гойдала,  
До лона тихо пригортала  
І цілувала. Козеня,  
Неначе теє кошеня,  
І не пручалось, не кричало,  
На лоні пестилося, гралось.  
Миль зо дві любо з козеням  
Трохи, трохи не танцювала  
І не втомилася. Вигляда  
Старий, сумуючи під тином,  
Давненько вже свою дитину.  
Зустрів її, і привітав,

І тихо мовив: «Де ти в бога  
Загаялась, моя небого?  
Ходімо в кущу, опочий,  
Та повечеряємо вкупі  
З веселим гостем молодим;  
Ходімо, доненько». - «Який?  
Який се гость?» - «Із Назарета  
Зайшов у нас підночувать.  
І каже: «Божа благодать  
На ветхую Єлисавету  
Учора рано пролилась:  
Учора,- каже,- привела  
Дитину-сина. А Захарій  
Старий нарек його Іваном».  
«Так бачиш що!» А гость роззутий,  
Умитий з кущі виходжав  
В одному білому хітоні,  
Мов намальований, сіяв,  
І став велично на порозі,  
І, уклонившися, вітав  
Марію тихо. Їй, небозі,  
Аж дивно, чудно. Гость стояв  
І ніби справді засіяв.  
Марія на його зирнула  
І стрепенулась. Пригорнулась,  
Неначе злякане дитя,  
До Йосипа свого старого,  
А потім гостя молодого  
Просила, ніби повела  
Очима в кущу. Принесла  
Води погожої з криниці,  
І молоко, і сир козлиці  
Їм на вечерю подала.

Сама ж не їла й не пила.  
В куточку мовчки прихилилась  
Та дивувалася, дивилась  
І слухала, як молодий  
Дивочний гость той говорив.  
І словеса його свяtie  
На серце падали Марії,  
І серце мерзло і пеклось!

«Во Іудеї не було,  
Промовив гость,- того ніколи,  
Що нині узриться. Равві!  
Равві великого глаголи  
На ниві сіються новій!  
І виростуть, і пожнемо,  
І в житницю соберемо  
Зерно святеє. Я месію  
Іду народу возвістить».  
І помолилася Марія  
Перед апостолом.

Горить  
Огонь тихенько на кабиці,  
А Йосип праведний сидить  
Та думає. Уже зірница  
На небі ясно зайнялась.  
Марія встала та й пішла  
З глеком по воду до криниці.  
І гость за нею, і в ярочку  
Догнав Марію...

Холодочком  
До сходу сонця провели

До самої Тіверіади  
Благовістителя. І раді,  
Радісінькі собі прийшли  
Додому.

Жде його Марія  
І ждучи плаче, молодії  
Ланіти, очі і уста  
Марніють зrimо. «Ти не та,  
Не та тепер, Маріє, стала!  
Цвіт зельний, наша красота! -  
Промовив Йосип.- Диво сталось  
З тобою, доненько моя!  
Ходім, Маріє, повінчаймось,  
А то... - Й не вимовив: уб'ють  
На улиці. - І заховаймось  
В своїм оазисі». І в путь  
Марія нашвидку збиралась  
Та тяжко плакала, ридала.

Отож вони собі ідуть,  
Несе з торбиною на плечах  
Нову коновочку старий.  
Спродать би то та молодій  
Купить хустиночку до речі,  
Та й за повінчання oddать.  
О старче праведний, багатий!  
Не од Сіона благодать,  
А з тихої твоєї хати  
Нам возвістилася. Якби  
Пречистій їй не дав ти руку -  
Рабами б бідніє раби  
І досі мерли би. О, муко!

О, тяжка душі печаль!  
Не вас мені, сердечних, жаль,  
Сліпі і малиє душою,  
А тих, що бачать над собою  
Сокиру, молот і кують  
Кайдани новие. Уб'ють,  
Заріжуть вас, душебійці,  
І з кровавої криниці  
Собак напоять.

Де ж подівсь  
Дивочний гость отой лукавий?  
Хоч би прийшов та подививсь  
На брак той славний і преславний!  
На брак окрадений! Не чутъ,  
Не чутъ ані його, ані месії,  
А люде ждуть чогось і ждуть,  
Чогось непевного. Маріє!  
Ти, безталанная, чого  
І ждеш, і ждатимеш од бога  
І од людей його? Нічого,  
Ніже апостола того  
Тепер не жди. Тесляр убогий  
Тебе повінчану веде  
В свою убогую хатину.  
Молися й дякуй, що не кинув,  
Що на розпуття не прогнав.  
А то б цеглиною убили -  
Якби не вкрив, не заховав!  
В Єрусалимі говорили  
Тихенько люде, що стяли  
У городі Тіверіаді  
Чи то якогось розп'яли

Провозвістителя месії.  
«Його!» - промовила Марія  
І веселесенька пішла  
У Назарет. І він радіє,  
Що наймичка його несла  
В утробі праведную душу  
За волю розп'ятого мужа.  
Ото вони собі ідуть,  
Прийшли додому. І живуть  
Повінчані, та не веселі.  
Тесляр колисочку дебелу  
Майструє в сінях. А вона,  
Пренепорочная Марія,  
Сидить собі коло вікна,  
І в поле дивиться, і шиє  
Малесеньке сороченя -  
Комусь-то ще?  
«Хазяїн дома? -  
Надворі крикнуло.- Указ  
Од кесаря, його самого,  
Щоб ви сьогодня, сей же час!  
Ви на ревізію у город,  
У город Віфлеєм ішли».  
І зник, пропав той тяжкий голос.  
Тілько руна в яру гула.

Марія зараз заходилась  
Пекти опрісноки. Спекла,  
В торбину мовчки положила  
І мовчки за старим пішла  
У Віфлеєм. «Святая сило!  
Спаси мене, мій боже милий!» -  
Тілько й промовила. Ідуть,

Сумуючи собі обое.  
І, вбогії, перед собою  
Козу з козяточком женуть,  
Бо дома ні на кого кинуть.  
А може, бог пошле дитину  
В дорозі; от і молоко  
Сердешній матері. Скотина  
Іде пасучися, рядком  
Ідуть за нею батько й мати  
І починають розмовляти  
Поволі, тихо. «Семіон  
Протопресвітер,- Йосип мовив,  
Такеє-то пророче слово  
Сказав мені: «Святий закон!  
І Авраама, і Мойсея!  
Возобновлять мужі єсеї.  
І каже: - Поти не умру,  
Поки месію не узрю!»  
Чи чуєш ти, моя Маріє?  
Месія прийде!» -  
«Вже прийшов,  
І ми вже бачили месію!» -  
Марія мовила.  
Найшов  
Опріснок Йосип у торбині.  
Дає та й каже: «На, моя дитино,  
Поки що буде, укріпись,  
До Віфлеєма не близенько;  
Та й я спочину. Утомивсь».  
Та й сіли на шляху гарненько -  
Подудновати. Отож сидять,  
А сонце праведне швиденько  
Додолу котиться. І глядь!

Сховалося, і смеркло в полі.  
І диво дивнє! ніколи  
Ніхто не бачив і не чув  
Такого дива. Аж здрогнув  
Святий тесляр. Мітла з востоку  
Над самим Віфлеємом, боком,  
Мітла огненная зійшла.  
І степ, і гори осіяла.  
Марія з шляху не вставала,  
Марія сина привела.  
Єдиную тую дитину,  
Що нас од каторги спасла!  
І, пресвятая, неповинна,  
За нас, лукавих, розп'ялась!  
А недалеко край дороги  
Отару гнали чабани  
Та й їх побачили. Небогу,  
Її й дитяточко взяли  
І у вертеп свій принесли,  
І чабани його убогі  
Еммануїлом нарекли.

До сходу сонця, рано-рано!  
У Віфлеємі на майдані  
Зійшовся люд і шепотить,  
Що щось непевне з людьми буде  
Во Іудеї. Гомонить  
І тихне люд. «О, люди! люди! -  
Чабан якийсь біжить, кричить.  
Пророчество Іеремія,  
Ісаія збулось! збулось!  
У нас, у пастирей, месія  
Родився вчора!» Загуло

У Віфлеємі на майдані:  
«Месія! Іисус! Осанна!» -

І люд розходивсь.  
Через час  
Чи через два прийшов указ  
І легіон з Єрусалима,  
Од того Ірода. Незриме  
Й нечуте сталося тойді.  
Ще діточки сповиті спали,  
Ще купіль гріли матері,  
Намарне гріли: не купали  
Маленьких діточок своїх!  
Ножі солдати сполоскали  
В дитячій праведній крові!  
Такеє-то на світі сталось!  
Дивітесь ж, о! матері!  
Що роблять іроди царі!

Марія навіть не ховалась  
З своїм младенцем. Слава вам,  
Убогим людям, чабанам,  
Що привітали, заховали  
І нам спасителя спасли  
Од Ірода. Нагодували,  
І напоїли, і дали  
Кожух і свиту на дорогу,  
І, небораки, додали  
Ослицю дійну. І небогу  
З її дитяточком малим  
І посадили, й провели  
Вночі тайними манівцями  
На шлях Мемфіський. А мітла,

Мітла огненная світила,  
Неначе сонце, і дивилась  
На ту ослицю, що несла  
В Єгипет кроткую Марію  
І народженого месію.

Якби де на світі хоть раз  
Цариця сіла на ослицю,  
То слава б стала про царицю  
І про великую ослицю  
По всьому світу. Ся ж несла  
Живого істинного бога.  
Тебе ж, сердешну, копт убогий  
Хотів у Йосипа купити,  
Та здохла ти. Мабуть, дорога  
Таки завадила тобі?

У Нілі скупанеє, спить  
В пелюшках долі, під вербою,  
Дитяточко. А меж лозою  
З лози колисочку плете  
Та плаче праведная мати,  
Колиску тую плетучи.  
А Йосип заходився хату  
Із очерету будувати,  
Щоб хоч укритися вночі.  
З-за Нілу сфінкси, мов сичі,  
Страшними мертвими очима  
На теє дивляться. За ними  
На голому піску стоять  
По шнуру піраміди в ряд,  
Мов фараонова сторожа,  
І ніби фараонам знатъ

Вони дають, що правда божа  
Встає вже, встала на землі.  
Щоб фараони стереглись.

Марія найнялася прясти  
У копта вовну. А святий  
Іосиф взявсь отару пасти,  
Щоб хоч козу ту заробить  
На молоко малій дитині.  
Минає рік. Коло хатини  
В повіточці своїй малій  
Той бондар праведний, святий,  
І гадки, праведний, не має,  
Барило й бочку набиває,  
Та ще й курникає. А ти?  
Не плачеш ти і не співаєш,  
Гадаєш, думаєш-гадаєш,  
Як його вчити, навести  
На путь святий святого сина  
І як його од зол спасти?  
Од бур житеїських одвести?

Ще рік минув. Коло хатини  
Коза пасеться; а дитина  
І невеличке козеня  
У сінях граються. А мати  
Сидить на прильбі коло хати  
Та вовну з кужеля пряде.  
Аж ось і сам старий іде  
З ціпичком тихо попід тином:  
Носив у город шапличок  
Продать. Йому медяничок,  
А їй немудрую хустину,

Собі ж несе на постоли  
Ременю доброго. Спочинув  
Та й каже: «Доню, не журись.  
Царя вже Ірода не стало.  
Чогось увечері наївсь,  
Та так наївся, що й опрігсь,  
Такеє-то мені сказали.  
Ходімо,- каже,- у свій гай,  
У свій маленький тихий рай!  
Ходім додомоньку, дитино».  
«Ходім»,- сказала та й пішла  
На Ніл сороченята прати  
В дорогу синові. Паслась  
Коза з козятком коло хати,  
А Йосип сина забавляв,  
На прильбі сидя, поки мати  
На річці прала ті малі  
Сорочечки. А потім в хаті  
Поморщив добре постоли  
Собі в дорогу. Та й знялись  
До сходу сонця, по торбині  
На плечі взявиши, а дитину  
Удвох в колисочці несли.  
То сяк, то так прийшли додому.  
Бодай не довелось нікому  
Узріть такеє. Благодать!  
Гайчик тихий серед поля,  
Одна-єдина їх доля  
Отой гайчик! І не знать,  
Де він кохався. І хатина,  
Все, все сплюндровано.  
В руїні їм довелося ночуватъ.  
В ярок Марія до криниці

Швиденько кинулася. Там  
Колись-то з нею яснолицій  
Зустрівся гость святий. Бур'ян,  
Будяк колючий з кропивою  
Коло криниці поросли.  
Маріє! Горенько з тобою!  
Молися, серденько, молись!  
Окуй свою святую силу...  
Долготерпінієм окуй,  
В сльозах кровавих загартуй!..  
Небога трохи не втопилась  
У тій криниці. Горе нам  
Було б, іскупленним рабам!  
Дитина б тая виростала  
Без матері, і ми б не знали  
І досі правди на землі!  
Святої волі! Схаменулась  
І тяжко, важко усміхнулась  
Та й заридала. Полились  
На цямрину святиє сльози  
Та й висохли. А їй, небозі,  
Полегшало.

Єлисавета,  
Стара вдова, у Назареті  
З малим синком своїм жила,  
Таки з Івасем. Та й була  
Якась рідня їм. Вранці-рано  
Свою дитину, безталанна,  
Нагодувала, одягла  
І за святым своїм пішла  
У Назарет той до вдовиці  
В сусіду, в наймичку проситись!

Дитяточко собі росло,  
З Івасем удовенком гралось.  
Уже чимале підросло.  
Якось вони собі гуляли  
Удвох на улиці, знайшли  
Дві палички та й понесли  
Додому матерям на дрова.  
Звичайні діточки! Ідуть  
І веселенькі, і здорові,  
Аж любо глянуть, як ідуть!  
Отож воно, мале, взяло  
Другую паличку у Йвася -  
Івась у коники ігрався,  
Зробило хрестик та й несло  
Додому, бачте, показати,  
Що й він уміє майструвати.  
Марія ще за ворітами  
Дітей зустріла, і зомліла,  
І трупом пала, як узріла  
Той хрестик-шибеничку. «Злий!  
Недобрий чоловік, лихий  
Навчив тебе, моя дитино,  
Зробить оце! Покинь! Покинь!»  
А він, маленький, неповинний,  
Святую шибеничку кинув  
І заридав, і пролились  
Ще в перший раз младенчі слози  
На лоно матернє. Небозі  
Ніби полегшало. Взяла  
У холодочок завела,  
В бур'ян, в садок, поцілуvalа  
Та коржиком погодувала,

Свіжењким коржиком. Воно ж  
Попестилось собі, погралось  
Та й спатоньки, мале, лягло  
Таки ж у неї на колінах.  
Отож і спить собі дитина,  
Мов ангеляточко в раю.  
І на єдину свою  
Та мати дивиться і плаче  
Тихенько-тихо. Ангел спить,  
То щоб його то не збудить.  
Та й не догледіла. Неначе  
Окропу капля, як огонь,  
На його впала, і воно  
Прокинулось. Швиденько сльози  
Марія втерла сміючись,  
Щоб він не бачив. І небозі  
Не довелося одурить  
Малого сина. Подивилось  
І заридало.

Заробила  
Чи то позичила вдова  
Півкопи тую на буквар.  
Сама б учила, так не знала ж  
Вона письма того. Взяла  
Та в школу хлопця одвела,  
У ієсейську. Доглядала ж  
Сама його, сама й навчала  
Добру і розуму. Івась,  
Таки вдовенко, в його вдавсь,  
То вдвох собі й ходили в школу,  
І вчились вкупочці. Ніколи  
Ані пограється з дітьми,

Ані побігає; самий,  
Один-однісінський, бувало,  
Сидить собі у бур'яні  
Та клепку теше. Помагало  
Святому батькові в трудах.  
Якось по сьомому годочку,  
Малий вже добре майстрував,  
Одпочиваючи в куточку,  
Старий на сина дивувавсь,  
Який то з його майстер буде!  
Які то люди з його будуть!  
Та, взявши відер, канційок,  
І батько, й мати, і воно  
Пішли на ярмарок у самий  
Самісінський Єрусалим.  
Хоч і далеко, так спродати  
Дорогше можна. От прийшли,  
Розташувались. Батько й мати  
Сидять собі та продають  
Добро своє. А де ж дитина?  
Побігло десь. Шукає сина  
Та плаче мати. І не чутъ,  
Де ділося. У синагогу  
Зайшла благать благого бога,  
Щоб син її найшовсь. Аж глядъ,  
Межи раввінами дитина,  
Її хлоп'яточко, сидить  
І научає, неповинне,  
Як в світі житъ, людей любить,  
За правду стать! за правду згинуть!  
Без правди горе! «Горе вам,  
Учителі архієреї!»  
І дивувались фарисеї

І книжники його речам.  
А радость матері Марії  
Неізреченная. Месію,  
Самого бога на землі  
Вона вже зріла.

Спродались,  
Во храмі помолились богу  
І веселенькі у дорогу  
Додому рушили вночі  
По холодочку.

Виростали  
І вкупі вчились, ростучи,  
Свяtie діточки. Пишались  
Свяtie тії матері  
Своїми дітками. Із школи  
Путем терновим розійшлись  
Обидва. Божії глаголи,  
Святую правду на землі  
І прорекли, і розп'ялись  
За воленьку, святую волю!

Іван пішов собі в пустиню,  
А твій меж люди. А за ним,  
За сином праведним своїм,  
І ти пішла. В старій хатині  
В чужій покинула його,  
Святого Йосипа свого!  
Пішла тинятысь попідтинню,  
Аж поки, поки не дійшла  
Аж до Голгофи.  
Бо за сином

Святая мати всюди йшла,  
Його слова, його діла -  
Все чула, й бачила, і мліла,  
І мовчки трепетно раділа,  
На сина дивлячись. А він  
Сидить, було, на Єлеоні,  
Одпочива. Єрусалим  
Розкинувсь гордо перед ним,  
Сіяє в золотім вісоні  
Ізраїльський архієрей!  
Романський золотий плебей!  
І час, і два мине, не встане,  
На матір навіть не погляне  
Та аж заплаче, дивлячись  
На іудейську столицю.  
Й вона заплаче, ідучи  
У яр по воду до криниці,  
Тихесенько. І принесе  
Води погожої, і вмисе  
Утомлені стопи святиє,  
І пити дастъ, і отрясе,  
Одує прах з його хітона,  
Зашиє дірочку та знову  
Під смокву піде. І сидить,  
І дивиться, о всесвятая!  
Як син той скорбний спочиває.  
Аж ось і дітвора біжить  
Із города. Його любили  
Святиє діточки. Слідком  
За ним по улицях ходили,  
А іноді й на Єлеон  
До його бігали малії.  
Отож прибігли. «О, святій!

Пренепорочние!» - сказав,  
Як узрів діток. Привітав  
І цілував благословляя,  
Погрався з ними, мов маленький,  
Надів бурнус. І веселенький  
З своїми дітками пішов  
В Єрусалим на слово нове,  
Поніс лукавим правди слово!  
Не вняли слову! Розп'яли!  
Як розпинатъ його вели,  
Ти на розпуттї стояла  
З малими дітьми. Мужики,  
Його брати, ученики,  
Перелякалися, повтікали.  
«Нехай іде! Нехай іде!  
Отак і вас він поведе!» -  
Сказала дітям. І упала  
На землю трупом.

Розп'ялась  
Твоя єдиная дитина!  
А ти, спочинувши під тином,  
У Назарет отой пішла!  
Вдову давно вже поховали  
В чужій, позиченій труні  
Чужій люде. А Івана  
Її зарізали в тюрмі.  
І Йосипа твого не стало.  
І ти, як палець той, осталась  
Одна-однісінька! Такий  
Талан твій латаний, небого!  
Брати його, ученики,  
Нетвердій, душевубогі,

Катам на муку не дались,  
Сховались, потім розійшлись,  
І ти їх мусила збирати...  
Отож вони якось зійшлись  
Вночі круг тебе сумовати.  
І ти, великая в женах!  
І їх униніє, і страх  
Розвіяла, мов ту половину,  
Своїм святим огненным словом!  
Ти дух святий свій пронесла  
В їх душі вбогії! Хвала!  
І похвала тобі, Маріє!  
Мужі воспрянули святе,  
По всьому світу розійшлись.  
І іменем твоого сина,  
Твоєї скорбної дитини,  
Любов і правду рознесли  
По всьому світу. Ти ж під тином,  
Сумуючи, у бур'яні  
Умерла з голоду. Амінь.

А потім ченці одягли  
Тебе в порфіру. І вінчали,  
Як ту царицю... Розп'яли  
Й тебе, як сина. Наплювали  
На тебе, чистую, кати;  
Розтлили кроткую! а ти...  
Мов золото в тому горнилі,  
В людській душі возобновилась,  
В душі невольничій, малій,  
В душі скорбящей і убогій.

[27 жовтня - 11 листопада 1859, С.-Петербург]